

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CZWARTA SEKCJA

SPRAWA PALUCH PRZECIWKO POLSCE

(Skarga nr 57292/12)

WYROK

STRASBURG

16 lutego 2016 r.

Wyrok ten stanie się ostateczny zgodnie z warunkami określonymi w art. 44 § 2 Konwencji. Wyrok może podlegać korekcie wydawniczej.

W sprawie Paluch przeciwko Polsce,

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja), w składzie:

András Sajó, *Przewodniczący,*

Vincent A. De Gaetano,

Nona Tsotsoria,

Paulo Pinto De Albuquerque,

Krzysztof Wojtyczek,

Egidijus Kūris,

Gabriele Kucsko-Stadlmayer, *sędziowie,*

oraz Françoise Elens-Passos, *kanclerz sekcji,*

Obradując na posiedzeniu niejawnym w dniu 26 stycznia 2016 r.

Wydaje następujący wyrok, który został przyjętym w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Podstawą sprawy jest skarga (nr 57292/12) przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, do Trybunału złożona zgodnie z art. 34 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wartości ("Konwencja") przez polskiego obywatela, p. Jakuba Palucha (skarżący), dnia 30 sierpnia 2012 r.

2. Skarżącego, który otrzymał pomoc prawną, reprezentował p. S. Kotuła, prawnik praktykujący w Lublinie. Rząd Polski (Rząd) był reprezentowany przez jego pełnomocnika, p. J. Chrzanowską, z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3. Skarżący zarzucił w szczególności naruszenie art. 3 Konwencji, w zakresie zakwalifikowania go jako osadzonego tzw. niebezpiecznego. Wniósł również skargę w zakresie art. 6 i 13 Konwencji, twierdząc, że postępowanie prowadzone przez komisję penitencjarną było niesprawiedliwe, a skuteczne odwołanie się od jej decyzji było niemożliwe.

4. W dniu 7 lipca 2014 r., skargę przekazano Rządowi.

STAN FAKTYCZNY

I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY

5. Skarżący urodził się w 1989 r., obecnie przebywa w areszcie w Lublinie.

A. Postępowanie karne przeciwko skarżącemu

6. W bliżej nieokreślonym dniu, przed październikiem 2011 r., skarżącego skazano za napaść, stworzenie zagrożenia dla życia w wyniku podpalenia, oraz za wymuszenie.

B. Nałożenie reżimu osadzonego tzw. niebezpiecznego

7. W dniu 14 października 2011 r. Komisja Penitencjarna w Areszcie Śledczym w Lublinie ("komisja"), zastosowała wobec skarżącego szczególny reżim przeznaczony dla osadzonych, których uznaje się za niebezpiecznych ("reżim osadzonego niebezpiecznego"). Komisja umotywowała swoje decyzje tym, że skarżący zorganizował protest zbiorowy w Zakładzie Karnym w Opolu Lubelskim, mianowicie strajk głodowy osadzonych, oraz że zaplanował napaść na pracownika więzienia. Komisja ustaliła również, że skarżący wielokrotnie otrzymywał kary dyscyplinarne, w szczególności za usiłowanie przemycenia substancji psychoaktywnych do więzienia.

8. Skarżący nie odwołał się od decyzji w sprawie zastosowania wobec niego wspomnianego reżimu.

9. Komisja dokonywała weryfikacji decyzji i utrzymywała je w mocy co trzy miesiące.

10. W dniu 12 stycznia 2012 r. komisja ponownie zweryfikowała sytuację i utrzymała w mocy wydaną wcześniej decyzję, uznając że skarżący stanowi poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu karnego. Skarżący nie odwołał się od tej decyzji.

11. W dniu 11 kwietnia 2012 r. komisja ponownie zweryfikowała swoją decyzję, podając takie samo uzasadnienie jak uprzednio. Skarżący złożył odwołanie.

12. W dniu 16 maja 2012 r. komisja rozpatrzyła odwołanie skarżącego i podtrzymała swoją wcześniejszą decyzję. Wskazywała na zachowanie skarżącego, uznając że często było ono agresywne. Odniosła się również do wysokiego stopnia demoralizacji skarżącego, a także do faktu, że zorganizował on protest zbiorowy w zakładzie karnym w Opolu Lubelskim (strajk głodowy osadzonych) i zaplanował atak na pracownika więzienia. Skarżący złożył do sądu dowołanie od decyzji komisji.

13. Dnia 13 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie skarżącego, uznając, że decyzję wydano zgodnie z prawem.

14. W dniu 14 lipca 2012 r. Komisja Penitencjarna w Areszcie Śledczym w Lublinie zniosła reżim osadzonego niebezpiecznego w stosunku do skarżącego. Swoją decyzję umotywowała dobrym zachowaniem skarżącego oraz faktem, że nie stanowił on dłużej zagrożenia dla zakładu karnego.

C. Określone aspekty reżimu osadzonego tzw. niebezpiecznego

15. Celem skarżącego, w tym znajdującego się w niej sanitariaty, podlegała ciągłemu monitoringowi za pośrednictwem sieci kamer przemysłowych. Okno było zasłonięte plastikowymi żaluzjami. Przy każdym opuszczaniu celi lub wchodzeniu do niej, skarżącego poddawano osobistym inspekcjom, co w praktyce oznaczało, że musiał się rozebrać do naga przed strażnikami, nachylić się i pozwolić na sprawdzenie odbytu. Za każdym razem gdy znajdował się poza celą, w tym podczas rozpraw sądowych, na rękach i nogach musiał nosić kajdany zespolone. Były to kajdany zakładane na ręce i nogi, zespolone łańcuchami.

II. WŁAŚCIWE PRAWO KRAJOWE I STOSOWANA PRAKTYKA

16. Właściwe prawo krajowe i stosowana praktyka, odnoszące się do nakładania reżimu osadzonego niebezpiecznego oraz właściwych dokumentów międzynarodowych, określono w wyrokach Trybunału w sprawach *Piechowicz p. Polsce* (nr 20071/07 §§ 110-17, oraz §§ 127-136 17 kwietnia 2012) oraz *Horych p. Polsce* (nr 13621/08 §§ 49-56 oraz §§ 69-78, 17 kwietnia 2012 r.).

17. Postanowienia Kodeksu karnego wykonawczego, określające nałożenie reżimu na skazanego, brzmią następująco:

Artykuł 88 § 3

„Skazany stwarzający poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu odbywa karę w wyznaczonym oddziale lub celi zakładu karnego typu zamkniętego w warunkach zapewniających wzmożoną ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwo tego zakładu.”

Artykuł 88a

“1. Skazany, o którym mowa w art. 88 § 3 odbywa karę w wyznaczonym oddziale lub celi zakładu karnego typu zamkniętego. O osadzeniu skazanego w wyznaczonym oddziale lub celi zakładu karnego typu zamkniętego zawiadamia się sędziego penitencjarnego.

2. Przy podjęciu i każdorazowej weryfikacji decyzji o uznaniu skazanego za stwarzającego poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu, uwzględnia się: właściwości i warunki osobiste skazanego, motywacje i sposób zachowania się przy popełnieniu przestępstwa oraz rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przestępstwa, sposób zachowania się w trakcie pobytu w zakładzie karnym, stopień demoralizacji. Odnosi się to również do skazanego, który

(2a) podczas uprzedniego lub obecnego pozbawienia wolności stwarzał zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu karnego lub aresztu śledczego w ten sposób, że był organizatorem lub aktywnym uczestnikiem zbiorowego wystąpienia w zakładzie karnym lub areszcie śledczym...”

18. Artykuł 88b Kodeksu karnego wykonawczego określa warunki, w których skazani o statusie osadzonych niebezpiecznych odbywają karę. Są one identyczne jak warunki określone w art. 212B Kodeksu, odnoszące się do osadzonych (patrz *Piechowicz*, wspomniany wyżej, § 106).

PRAWO

I. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 3 KONWENCJI

19. Skarżący podnosił, że bezprawnie sklasyfikowano go jako osadzonego niebezpiecznego, a stosowane restrykcje stanowiły poniżające traktowanie, sprzeczne z art. 3 Konwencji, który brzmi następująco:

„Nikt nie może być poddany torturom ani nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu.”

20. Rząd nie zgodził się z przedstawionym zarzutem.

A. Dopuszczalność

1. Stanowisko stron

21. Rząd stwierdził, że skarżący nie wykorzystał dostępnych środków odwoławczych, nie odwołał się od każdej decyzji wydanej przez komisję penitencjarną. Nie odwołał się od pierwszej decyzji wydanej z dnia 14 października 2011 r., nakładającego na niego reżim, ani od kolejnej decyzji z dnia 12 stycznia 2012 r. Skarżący odwołał się tylko dwukrotnie, tj. od decyzji z dnia 11 kwietnia oraz 16 maja 2012 r. Rząd stwierdził, że skarżącego każdorazowo informowano o ograniczeniu czasowym dla złożenia odwołania, ale skarżący nie podejmował żadnych działań w tym kierunku. Rząd uznał, że skarga powinna zostać oddalona w związku z niewykorzystaniem krajowych środków odwoławczych.

22. Skarżący stwierdził, że składając odwołanie od dwóch z czterech wydanych decyzji w przedmiotowej sprawie, wyczerpał dostępne krajowe środki odwoławcze. Opierał się na sprawach *Cichla p. Polsce* (nr 18036/03, z dnia 10 października 2006 r.) oraz *Kaniewski p. Polsce* (nr 38049/02, 8 listopada 2005 r.), w których Trybunał uznał, że osadzony nie miał obowiązku odwoływania się od każdego postanowienia przedłużającego jego zatrzymanie.

2. Ocena Trybunału

23. Trybunał zauważa, że chociaż art. 35 § 1 Konwencji stanowi, że przed złożeniem skargi do Trybunału należy złożyć ją do właściwego organu krajowego, to zapis ten nie powinien mieć odniesienia do środków

odwoławczych, które są niewłaściwe lub nieskuteczne (patrz sprawa *Egmez p. Cyprowi*, nr 30873/96 § 64 ECHR 2000-XII).

24. Trybunał odnotowuje fakt, że skarżący składał odwołanie od dwóch decyzji, przedłużających jego kwalifikację go jako osadzonego niebezpiecznego, w dniach 11 kwietnia oraz 16 maja 2012 r. (patrz ustępy 11 i 12 powyżej).

25. Trybunał zauważa, że art. 35 Konwencji, który określa zasady wyczerpania krajowych środków odwoławczych, przewiduje rozłożenie ciężaru dowodu. To na rządzie stwierdzającym niewykorzystanie dostępnych środków spoczywa obowiązek przekonania Trybunału, że środki odwoławcze były skuteczne i dostępne, zarówno w teorii jak i w praktyce, we właściwym czasie, tzn. były dostępne, właściwe dla skarg skarżącego, i oferowały racjonalne szanse powodzenia. W przedmiotowej sprawie Trybunał nie jest przekonany co do dowodów dostarczonych przez rząd, a wspierających jego obiekcje.

26. W każdym razie, zarzut niewykorzystania środków odwoławczych jest nierozzerwalnie związany z oceną Trybunału odnoszącą się do racjonalności zaskarżonych środków, a także do kwestii tego, czy przedłużający się reżim osadzonego niebezpiecznego został odpowiednio uzasadniony przez władze. W opinii Trybunału, bardziej właściwe będzie rozpatrzenie argumentacji rządu na etapie meritum sprawy.

27. W związku z tym, Trybunał dołącza wniosek rządu o niedopuszczenie skargi z powodu niewyczerpania do meritum sprawy.

28. Trybunał zaznacza również, że skarga nie jest w sposób oczywisty nieuzasadniona, w rozumieniu art. 35 § 3 Konwencji, oraz nie jest niedopuszczalna z innych powodów. W związku z tym, złożoną skargę uznaje się za dopuszczalną.

B. Roszczenia

1. Skarżący

29. Skarżący podniósł, że przedłużające się stosowanie reżimu osadzonego niebezpiecznego stanowiło naruszenie art. 3 Konwencji. Jego zdaniem, nie było podstaw, które usprawiedliwiłyby nałożenie na niego reżimu. Odrzucił zarzut organizacji akcji protestacyjnej. Nigdy nie oskarżono go o prowadzenie takich działań, ani za nie nie skazano. Przyznał, że jednego razu odmówił spożycia śniadania, przebywając w Zakładzie karnym w Opolu Lubelskim.

30. Skarżący zeznał, że przez większość czasu przebywał w odosobnieniu. Wspominał o przedłużającym się i nadmiernym oddzieleniu od rodziny, świata zewnętrznego oraz od pozostałych osadzonych, a także o innych restrykcjach, takich jak konieczność poruszania się w kajdanach zespolonych, rutynowych kontrolach osobistych połączonych z

koniecznością rozebrania się, czy o monitoringu celi (w tym obszarze sanitariatu) za pośrednictwem kamer. Skarżący podkreślał, że każdy jego ruch w celi podlegał ciągłej obserwacji. Nagrany obraz przechowywano przez przynajmniej siedem dni. Za każdym razem gdy opuszczał celę lub do niej wchodził, zazwyczaj kilka razy w ciągu dnia, odbywał ponizające i wyjątkowo szczegółowe kontrole osobiste, które przeprowadzało przynajmniej trzech strażników zakładu. Kontrole osobiste przeprowadzane w celi często odbywały się w obecności innych osadzonych. Co więcej, za każdym razem, gdy skarżący opuszczał celę, eskortowali go strażnicy, obecni nawet podczas badań medycznych.

31. Skarżący stwierdził również, że reżim osadzonego niebezpiecznego zastosowano wobec niego na okres dziewięciu miesięcy, mimo tego, że składał odwołania i nie stwarzał władzom zakładu karnego żadnym problemów. Stwierdził, że władze nie powinny zakwalifikować go jako osadzonego niebezpiecznego.

2. Rząd

32. Rząd podkreślił, że w przedmiotowej sprawie, zaskarżone traktowanie nie osiągnęło minimalnego poziomu surowości, wymaganego dla naruszenia art. 3 Konwencji.

33. Utrzymywał, że skarżącego zakwalifikowano jako osadzonego niebezpiecznego zgodnie z właściwymi przepisami prawa. Zorganizował akcję protestacyjną - strajk głodowy osadzonych – w Zakładzie Karnym w Opolu Lubelskim. Ponadto, otrzymywał kary dyscyplinarne za usiłowanie przemytu substancji psychoaktywnych do więzienia, w związku z czym stanowił zagrożenie dla innych osadzonych oraz dla bezpieczeństwa jednostki penitencjarnej.

34. Zakwalifikowanie skarżącego jako osadzonego niebezpiecznego poddawano pod rozwałę co trzy miesiące. Uzasadnienie zastosowanie reżimu pozostawało aktualne przez cały przedmiotowy okres. Jak tylko komisja zauważyła poprawę w zachowaniu skarżącego, w dniu 11 czerwca 2012 r. zdecydowała o zniesieniu reżimu. W takich okolicznościach, rząd uznał, że zastosowanie reżimu w stosunku do skarżącego było zgodne z prawem i konieczne, gdyż zapobiegało ryzyku wystąpienia zamieszek w zakładzie karnym i pozwalało na zachowanie bezpieczeństwa.

35. Rząd podkreślił, że zastosowany reżim trwał bardzo krótki okres, uznając, że sposób, w który traktowano skarżącego nie stanowił naruszenia art. 3 Konwencji. Wezwał Trybunał do uznania, że wspomniany artykuł nie został naruszony.

3. Ocena Trybunału

(a) Zasady ogólne odnoszące się do orzecznictwa Trybunału

36. Właściwe zasady ogólne odnoszące się do orzecznictwa Trybunału podsumowano w wyrokach w sprawach *Piechowicz* (cyt. wyżej, §§ 158-65) oraz *Horych* (cyt. wyżej, §§ 85-92).

(b) Zastosowanie powyższych zasad w przedmiotowej sprawie

37. Trybunał zauważa, że bezspornym jest fakt, że w okresie od 14 października 2011 r. do 11 lipca 2011 r., tj. przez okres niemal dziewięciu miesięcy, skarżącego zakwalifikowano jako osadzonego tzw. niebezpiecznego, w związku z czym podlegał on surowym środkom bezpieczeństwa i różnorodnym ograniczeniom (patrz ustęp 15 powyżej). Rząd nie wyraził obiekcji w kwestii głównych aspektów reżimu podniesionych przez skarżącego i określonych poniżej (patrz ustępy 34 i 35 powyżej). Szczegóły kluczowych aspektów reżimu osadzonego niebezpiecznego przeanalizowano dogłębnie również w wyroku *Piechowicz przeciwko Polsce* (cyt. wyżej, § 166, z dalszymi odniesieniami).

38. Środki zastosowane w sprawie skarżącego obejmowały osadzenie w specjalnym oddziale zamkniętym a także wzmożony monitoring każdego jego ruchu zarówno wewnątrz celi jak i poza nią, co oznaczało, że skarżący musiał poruszać się w kajdanach zespolonych każdorazowo na zewnątrz celi (kajdany połączone łańcuchem). Podjęte środki obejmowały odizolowanie skarżącego od społeczności więziennej i ograniczenie możliwości kontaktów z rodziną. Co więcej, za każdym razem, gdy skarżący wychodził z celi lub wchodził do niej, musiał przejść rutynową kontrolę osobistą połączoną z obowiązkiem rozebrania się - dokładną inspekcję ciała i odzieży, w trakcie której musiał rozebrać się do naga i nachylić się w celu sprawdzenia odbytu (patrz ustęp 15 powyżej). Skarżący stwierdził, że kontrole osobiste połączone z obowiązkiem rozebrania się miały miejsce w celi, gdzie mogli zobaczyć go inni osadzeni. Co więcej, jego cela, w tym znajdujące się w niej sanitariaty, podlegała ciągłemu monitoringowi za pośrednictwem sieci kamer przemysłowych.

Rząd nie wyraził sprzeciwu wobec tych zarzutów.

39. Strony nie doszły do porozumienia co do tego, czy negatywne konsekwencje zastosowania powyższych środków wobec skarżącego osiągnęły minimalny poziom surowości, wymagany dla naruszenia art. 3 Konwencji.

40. Trybunał przede wszystkim zaznacza, że fakty w przedmiotowej sprawie różnią się od tych w sprawach *Piechowicza* (cyt. wyżej) i *Horycha* (cyt. wyżej), gdzie reżim niebezpiecznego osadzonego zastosowano w oparciu o art. 212a § 3 Kodeksu karnego wykonawczego, który określa konkretne zasady stosowania specjalnego reżimu w sprawach, w których

osadzonemu przedstawiono poważne zarzuty (patrz *Piechowicz*, cyt. wyżej, §§ 105 i 177).

41. W przedmiotowej sprawie władze uzasadniły swoją decyzję z dnia 14 października 2011 r., o zastosowaniu reżimu niebezpiecznego osadzonego wobec skarżącego, na podstawie domniemanego uczestnictwa skarżącego w akcji protestacyjnej w zakładzie karnym. Podstawą prawną dla zastosowania reżimu był art. 88a § 2 (2a) Kodeksu postępowania karnego (patrz ustępy 7 i 17 powyżej). Skarżący wyjaśnił, że osadzeni wraz z nim odmówili spożycia śniadania. Zaprzeczył domniemanej organizacji zamieszek w zakładzie karnym. Skarżący nie jest skazany za brutalne przestępstwo lub za przestępstwo popełnione w zorganizowanej grupie (przeciwie do sprawy *Horych przeciwko Polsce*, cyt. wyżej, § 94). Zgodnie ze stanem faktycznym, jak podał Rząd, skarżący wielokrotnie otrzymywał kary dyscyplinarne, ale nie przedstawił dowodów na ich podparcie.

W świetle takich okoliczności, Trybunał uznaje, że zastosowanie przez władze reżimu osadzonego niebezpiecznego wobec skarżącego, i wykorzystanie wszystkich dostępnych w związku z nim środków w celu zachowania bezpieczeństwa w zakładzie karnym, nie było właściwe.

42. Trybunał zaznacza, że reżim niebezpiecznego osadzonego zastosowano w stosunku do skarżącego na okres niemal dziewięciu miesięcy. Nie ma dowodów potwierdzających, że wobec skarżącego stosowano stymulację psychiczną i fizyczną, za wyjątkiem codziennego, samotnego spaceru w wyznaczonym obszarze.

43. W sprawie *Piechowicz przeciwko Polsce* (cyt. wyżej) Trybunał nie uznał za konieczne stosowania wszystkich środków, które władze miały do dyspozycji w zakresie reżimu osadzonego niebezpiecznego, w celu zachowania bezpieczeństwa w zakładzie karnym, stwierdzając, że ich zastosowanie było sprzeczne z art. 3 Konwencji (patrz *Piechowicz*, cyt. wyżej, § 170). W przedmiotowej sprawie Trybunał nie jest przekonany co do konieczności każdorazowego przeprowadzania kontroli osobistych skarżącego (ibid., § 174).

44. Trybunał ma jeszcze większe wątpliwości co do pełnej kontroli osobistej, której skarżący był poddawany każdego dnia, nawet kilkukrotnie, przy wchodzeniu do celi i jej opuszczaniu. Kontrole osobiste połączone z obowiązkiem rozebrania się nie wynikały z żadnych konkretnych potrzeb bezpieczeństwa, nie były również związane z podejrzeniami wynikającymi z zachowania skarżącego.

Trybunał zaznaczył już w sprawie *Piechowicz przeciwko Polsce* (cyt. wyżej), że o ile kontrole osobiste z obowiązkiem rozebrania się mogą być konieczne do zachowania bezpieczeństwa w zakładzie karnym lub ochrony porządku, to argumentacja Rządu, że systematyczne, uciążliwe i wyjątkowo krępujące inspekcje, stosowane codziennie, lub kilka razy dziennie, wobec skarżącego, są niezbędne dla zachowania bezpieczeństwa w zakładzie karnym, nie jest przekonująca (ibid., § 176).

45. Biorąc pod uwagę fakt, że wobec skarżącego zastosowano już kilka innych surowych środków nadzoru, a władze nie opierały się na konkretnych czy przekonujących wymaganiach bezpieczeństwa, Trybunał uznaje, że praktyka codziennych kontroli osobistych z obowiązkiem rozebrania się do naga, stosowana wobec skarżącego przez niemal sześć miesięcy, wywołała w nim uczucie poniżenia, cierpienia i przygnębienia, które bezpośrednio łączyło się z nieuniknionym cierpieniem i upokorzeniem w trakcie odbywania kary więzienia (patrz *Horych*, cyt. wyżej, § 101, i *Piechowicz*, cyt. wyżej, §§ 175 i 176).

46. Na koniec, Trybunał pragnie zaznaczyć, że podejmując decyzję o przedłużeniu stosowania reżimu wobec skarżącego, komisja nie przedstawiła innego uzasadnienia niż to przedstawione pierwotnie. Trybunał zauważył już w sprawie *Piechowicza* (cyt. wyżej), że władze, przedłużając reżim, nie miały obowiązku wzięcia pod uwagę zmiany usposobienia skarżącego, w szczególności wpływu ciągłego zastosowania zaskarżonych środków (patrz *Piechowicz*, cyt. wyżej, § 177).

Trybunał wskazuje również, że w przedmiotowej sprawie władzom nie udało się właściwie umotywić zastosowania reżimu, a procedura analizy statusu osadzonego niebezpiecznego stanowiła czystą formalność, i ograniczyła się do przedstawienia tych samych powodów.

47. Podsumowując, dokonując całościowej oceny faktów w przedmiotowej sprawie i biorąc pod uwagę skumulowany wpływ reżimu osadzonego niebezpiecznego na skarżącego, Trybunał uznaje, że władze nie przedstawiły wystarczających i właściwych powodów, które uzasadniałyby surowość podjętych środków w zakresie przedmiotowej sprawy. W szczególności, władze nie zdołały dowieść, że zaskarżone środki były w całości konieczne dla osiągnięcia prawnie uzasadnionego celu związanego z zapewnieniem bezpieczeństwa w zakładzie karnym.

48. W związku z tym nastąpiło naruszenie art. 3 Konwencji. W konsekwencji, w szczególności w świetle ustępu 46 powyżej, przeciw rządowi opierający się na niewyczerpaniu krajowych środków zaradczych (patrz ustęp 27 powyżej) należy oddalić.

II. INNE ZARZUTY DOTYCZĄCE NARUSZENIA KONWENCJI

49. Skarżący podniósł naruszenie art. 6 i 13 Konwencji. Złożył skargę na sposób, w który komisja penitencjarna zastosowała rozszerzony reżim, a także na domniemaną bezskuteczność jego odwołań od decyzji komisji.

50. Rząd nie zgodził się z przedstawionymi zarzutami.

51. Trybunał zaznacza, że wspomniana skarga łączy się ze skargą analizowaną wyżej, w związku z czym należy uznać jej dopuszczalność.

52. Trybunał uznaje, że skarga złożona przez skarżącego, odnosząca się do art. 3 Konwencji, odnosi się nie tylko do przedłużającego się zastosowania reżimu osadzonego niebezpiecznego, ale również samej

procedury analizy tego statusu (patrz ustęp 46 powyżej). Kwestie te poddano analizie, która wykazała, że nastąpiło naruszenie wspomnianego przepisu (patrz ustępy 46-47 powyżej). W takich okolicznościach, Trybunał uznaje, że nie nastąpiło naruszenie art. 6 i 13 Konwencji, w związku z czym nie identyfikuje oddzielnego przedmiotu postępowania.

III. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

53. Artykuł 41 Konwencji stanowi:

“Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie.”

A. Szkoda

54. Skarżący domagał się kwoty 10.000 euro (EUR) w ramach zadośćuczynienia za szkodę niematerialną.

55. Rząd uznał, że kwota jest wygórowana.

56. Trybunał przyznaje skarżącemu 3.500 EUR z tytułu doznanej szkody niematerialnej.

B. Koszty i wydatki

57. Skarżący, który otrzymał pomoc prawną od Rady Europy w zakresie przedmiotowej sprawy, dochodził również zwrotu 3.500 polskich złotych, przeznaczonych na pokrycie kosztów.

58. Rząd podniósł, aby zasądzić na rzecz skarżącego wyłącznie kwotę odnoszącą się do koniecznych i racjonalnych kosztów i wydatków, które zostały faktycznie poniesione.

59. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału, skarżący jest uprawniony do zwrotu kosztów i wydatków wyłącznie w zakresie koniecznych i racjonalnych kosztów i wydatków, które zostały faktycznie poniesione. W przedmiotowej sprawie, uwzględniając dokumentacją znajdującą się w posiadaniu Trybunału oraz kryteria przedstawione powyżej, Trybunał uznaje, że wartość pomocy prawnej udzielonej skarżącemu jest równa dochodzonej przez niego kwocie, odnoszącej się do poniesionych kosztów i wydatków. W związku z tym Trybunał oddala roszczenie skarżącego.

C. Odsetki za zwłokę

60. Trybunał uznaje za właściwe, aby odsetki za zwłokę był oparte na marginalnej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego, powiększonej o trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYŃ, TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE,

1. *Dolączy* przeciw Rządowi w zakresie niewyczerpania meritum sprawy, i oddala go;
2. *Uznaje* skargę za dopuszczalną;
3. *Stwierdza*, że nastąpiło naruszenie art. 3 Konwencji;
4. *Stwierdza*, że nie ma potrzeby rozpatrzenia skargi pod kątem art. 6 i 13 Konwencji.
5. *Stwierdza, że*
  - (a) pozwane państwo ma zapłacić skarżącemu w terminie trzech miesięcy od daty uprawomocnienia się wyroku zgodnie z Artykułem 44 ust. 2 Konwencji kwotę 3.500 euro (trzy i pół tysiąca euro), powiększoną o wszelkie podatki, które mogą zostać nałożone na tę kwotę, tytułem poniesionej szkody niematerialnej, przeliczoną na walutę pozwanego państwa, po kursie obowiązującym w dniu rozliczenia;
  - (b) po upływie powyższego trzymiesięcznego terminu do momentu zapłaty, winny zostać naliczone od tych kwot odsetki zwykłe według marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego powiększonej o trzy punkty procentowe;
6. *Oddala* pozostałą część roszczenia skarżącego o słuszne zadośćuczynienie.

Sporządzono w języku angielskim oraz obwieszczono pisemnie dnia 16 lutego 2016 r., zgodnie z Regułą 77 §§ 2 i 3 Regulaminu Trybunału

Françoise Elens-Passos
Kancierz Sekcji

András Sajó
Przewodniczący